

Negin tempo 30 sco giavischau

Il gliendisdis sera ei il cussegl da vischnaunca da Trun sefatschenta d'ina moziun che pretenda mesiras per far pli segiras las vias en vischnaunca. El ei suandaus la proposta dalla suprastanza communal da desister sillas pli biaras pretensiuns da quella. Introducir tempo 30 per differentas vias da quartier seigi buca necessari, ei vegni aschia ni aschia carrau pil pli cun tempos sut 30.

HANS HUONDER/FMR

La fin d'avrel 2025 ha il cussegl da vischnaunca da Trun surdau alla suprastanza communal la moziun «Dapli segirtad pil traffic plaun!» dalla cussegliera da vischnaunca *Caroline Demont-Albin*. Quella pretendeva d'instradar tempo 30 ni autras mesiras adequatas el quartier da Pustget/Ligniu, sco era silla via naven da Rensch entochen la piazza da giugs. Plinavon da far attents il traffic pli fetg sin affons da scola enten marcar ils simbols sco per exempel «Adatg scola» sin via principala. Medemamein giavischa la moziunaria d'analisar regularmeinsituaziuns malsegiras e tenor basegns instradar ulteriuras mesiras tenor il motto «prevenziun ei meglier che reacziun». Il gliendisdis sera ei il cussegl da vischnaunca allura sefatschenta dalla risposta che la suprastanza communal ha dau sin quella moziun. Cun 14:0 vuschs ei il parlament suandaus quella.

Examinu la situaziun

La suprastanza communal ha examinau la situaziun dils loghens descrots ella moziun. Ella ha fatg quei en collaboraziun cun dus experts dalla polizia da traffic cantunala. «Ei vegn constatata che tempo 30 sa vegnir introduciu sulettamein enteifer quartiers habitai, vul dir per liung da vias nua ch'ei ha casas da mintga vart», declara la suprastanza communal. Per quei motiv vesa ella buca la necessitat d'introducir tempo 30 els loghens num-

La via sper la piazza da giugs a Trun. Cheu duei vegnir fatg attents ils automobilist sils affons ella vischinonza. Tempo 30 duei denton buca vegnir introduciu leu.

FOTO CAROLINE DEMONT-ALBIN

nai ella moziun. Sin entgens tschancuns ei vegniu fatg mesiraziuns da tempo per eruir la spertadad che vegn carrada leu. Durent ils siat dis da mesiraziun ein totalmein 1272 vehichels vegni registrai. Egl intragliauter ei vegniu carrau cun ina spertadad da 27 km/ura. 92% dils vehichels mesirai havevan ina spertadad da meins che 30 km/ura.

«Adatg affons»

«Ils cussegliaders dalla polizia da traffic sco era la suprastanza communal ein ve-

gni alla conclusiun che l'introducziun da tempo 30 porta negina meglier per la segirtad dil traffic», scriva la suprastanza en sia posiziun silla moziun. Autras mesiras sco la construcziun d'obstachels seigien vegnidas discussiunadas, mo era quellas seigien buca necessarias. Perencunter duei la signalisaziun «Adatg affons» avon esuenter la piazza da giugs vegnir meglierada e la sulada digl obstachel existent colurada. Medemamein vegn marcatu ils simbols «Adatg scola» sin Via Principala cun resalva dalla lubientscha dil Cantun.

«Nus essan secunvegni»

«Culla risposta a scret dalla suprastanza communal sun jeu buca stada cuntenta. En in discurs cul president communal *Dumeni Tomaschett* sun jeu lu denton ida d'accord cun entginas mesiras che vegnan tonaton realisadas», di la moziunara *Caroline Demont-Albin*. Sco ella ha detg sin damonda dalla FMR seigi ei meglier d'acceptar quei aschia che da trer tut alla liunga. Tonaton vegli ella buca restar lischenta: «Duess ei semussar che quellas mesiras portan bu-

Contribuziun per Via Nadels

Il cussegl da vischnaunca ha approbau la lescha da parcar sin intsches communal da Trun sco era l'ordinaziun ed in'annexa tier quella lescha. Lescha ed ordinaziun vegnan sutmessas alla votaziun all'urna. Medemamein il gliendisdis sera ha il cussegl da vischnaunca concediu ina contribuziun da 100 000 francs per la sanaziun dil davos tschancun dalla Via Nadels. La sanaziun ei prevedida ils onns 2027 e 2028 e cuosta totalmein 970 000 francs. Cantun e Confederaziun surprandan rodund duas tiazas dils cuosts. (fmr/hh)

ca fretg, lu vegn jeu ad intervegnir d'novamein.» Ella hagi giu la caschun da prender enconuschientscha dallas mesiras dalla spertadad. Ella media dil tempo da 27 km/ura seigien era ils velos registrai. «Jeu hai denton era viu ch'enza-tgi ei carrau sin in da quels tschancuns mesirai cun tempo 70», di *Caroline Demont-Albin*. Damai ch'ei vegni erigiu ina deponia communal silla piazza da ballapei da trenament a Pustget, vegni il traffic en quella part dil vitg a crescher ils proxims onns.

Vella 2025 – il festival s'avischina

In comite local lumnezian, en collaboraziun cull'Uniu Chanzun Rumantscha, ei vid las davosa preparativas dil tierz Festival da la chanzun rumantscha. El ha presentau ier margis ils detagls dalla gronda manifestaziun interromontscha ch'ei dils 3 tochen ils 5 d'october 2025 a Vella.

AUGUSTIN BEELI/FMR

«Igl ei ina gronda causa innovativa, e gl'entir Grischnun duei haver plascher e selegrar da quella», ha gl'incumbensau per las medias dil comite local, *Martin Cabalzar*, getg plein entusiassem all'entschatta dalla conferenza. Margis avonmiezgi han el ed ils responsabels informau dallas preparativas per ina gronda manifestaziun culturala da quest atun. L'Uniu Chanzun Rumantscha, ensemen cul comite local, organisescha la tiazza gada il Festival da la Chanzun Rumantscha. Suenter 2019 a Trun e 2022 a Zuoz ei il festival en Lumnezia. Sco quei ch'il president dall'uniun e meinaproject, *Clau Scherrer*, ha declarau, ei gl'entir program dils 3 tochen e culs 5 d'october 2025 a Vella sigl areal dalla casa da scola.

In chor interpretescha las finalistas

Clau Scherrer ha puntuau che la chanzun seigi el center, e buca in ni plirs chors, ed era l'interpretaziun dalla chanzun. «En ina curontina eis ei schi lunsch», ha el fatg paleis. Exact e precis 40 gis, 40 uras, 40 minutas e 40 secundas avon ch'il festival entscheivi ein ils responsabels sepostai avon il monitor che ha rendiu attent al program. *Giusep G. Decurtins*, co-meinaproject, ei il responsabel per la concorrenza dallas cumposiziuns. Igl ei il punct culminont dil festival. Sco quei ch'el ha explicau, han 27 cumponistas e cumponists inoltrau 45 canzuns che serepartan sillas categorias chor d'affons (7 cumposiziuns), chor da dunnas (9), chor mischadad (17) e chor viril (12).

Dalla giuria fan part ils experts e musicists *Lea Scherer* da Basilea, *Lisa Appenzeller* da Küsnacht/Turtig e *Martin Zimmermann* dad Aschera. Sco quei che *Giusep G. Decurtins* ha declarau, ein las cumposiziuns da diversa qualitat e da divers grads da grevezia. «Puncto stil stat-

Ils meinaprojects *Giusep G. Decurtins* (dretg) e *Clau Scherrer* (amiez) ensemen cun *Silvana Caviezel* dil comite lumnezian, rendan attent ch'il tierz Festival da la Chanzun Rumantscha a Vella, s'avischina.

FOTO AUGUSTIN BEELI

tan ovras cun tratgs contemporans sper canzuns en tun popular, cumposiziuns melodiusas cun harmonias claras sper ovras pli abstractas cun per part ritmica nunusitada.»

Il chor dil festival vegn ad interpretar las canzuns da concorrenza. «Nus vulein buca far concorrenza ad ina fiasta da cant», ha *Clau Scherrer* declarau. El, il dirigent e fundatur da Cantus Firmus, ha gia entschiet ad exercitar cul chor las duisch cumposiziuns anonimas che la giuria ha selecziunau pil final.

Silberbux e 60 affons

En tut fan 56 cantaduras e cantadurs part dil chor dil festival, vitier exercitescha in-

chor d'affons cun 25 cantaduras e cantadurs las cumposiziuns reschnovas da cumponistas e cumponists ch'ei aunc ussa anonims. Il comite ch'ei responsabel per l'organisaziun locala secumpona da *Silvana Caviezel*, *Remo Derungs*, *Alexi Nay*, *Remo Arpagaus* e *Martin Cabalzar*. Els ed ils meinaprojects han presentau tuttas parts dil program dil festival. A Vella dat ei dil vendergis tochen e cun dumengia plirs puncts culminonts per grond e pign, giuven e vegl.

La fiasta dalla chanzun entscheiva il vendergis sera cun in accent special: Aposta pil tierz festival han scolaras e scolaras dallas scolas Lumnezia, Glion, Rueun e Castrisch scret poesias. La band turtige-

sa *Silberbux* culs musicists *Steffi Hess*, *Benno Muheim* e *Maurice Berthele* han creau ovras novas culs texts dils scolaras. «Peppig-poppig», vegn ei ad esser quei vendergis sera, e quei per romontsch. *Flavia Walder* ed *Iris Cadalbert* han organisau quella part. Ils 60 affons dallas 5. e 6. classas dalla regiun Lumnezia e Glion, vegnan a cantar a Vella las canzuns ensemen cun *Silberbux*.

Pli tard cuntinuescha la part «peppig-poppig» dil festival. *Martina Linn* e *Mattiu Defuns* dattan in concert da rock e pop romontsch. Plinavon sepresentan las duas bands «Skyline Walkers» e «Kiss Me». Quellas han gudignau il zercladur vargau la concorrenza dil club

Lions dalla Scola da musica Surselva ed astgan perquei sunar silla tribuna dil festival a Vella.

Concert da gala e Consolaziun

La sonda endamaun resta la chanzun romontscha el center. In cant aviert metta peisa alla famiglia, producir communalmeins tuns e melodias culla vusch colli-gia ed inspirescha. Suentermiezgi ei lu la concorrenza da cumposiziuns che include schizun ina votaziun digitala sin distanza. La sonda sera suonda in ulteriur punct: La Musica giuvenila Surselva dat in concert da gala ensemen cul cantautor da country e rock *Dario Hess*. La formaziun da brass, cul dirigent *Remo Derungs*, suna denter auter sis tets dil musicist tuatschin, per exempel il hit «La veta biala» ed arranschaments novs ch'il dirigent ha fatg.

Ad amaturas dallas canzuns dalla «Consolaziun dall'olma devoziusa» ei il program dalla dumengia dedicas. *Iso Albin*, pedagog da musica e specialist dalla chanzun populara, presenta quella. La collecziun da canzuns sacralas dalla Surselva catolica ha surviu al cumponist lumnezian *Gion Antoni Derungs* sco fontauna da numerusas cumposiziuns. Il chor «Schweizer Vokalconsort» cul dirigent e musicist *Marco Amherd* dedichescha in entir concert a quella tematica. Cun quel vegn il tierz festival a finir festivamein ella baselgia da Pleif e co ei descha – cun canzuns.

Il program detagliu e dapli dil tierz Festival da la Chanzun Rumantscha dils 3–5 d'october 2025 a Vella mira www.chanzunrumantscha.ch. Naven digl 1. da settember 2025 san ins reservar ils plazs pils differentes concerts. Ella halla plurivalenta ha ei plaz per mingamai 400 persunas.